

Warszawa 16.05.2016

Prof. dr hab. Agata Szulc

Klinika Psychiatryczna WNoZ

Warszawski Uniwersytet Medyczny

Dziekanat
Wydziału Wojskowo-Lekarskiego
wpłynęło dn. 2016-05-23
podpis l.dz. 1089

Recenzja pracy doktorskiej lek. Sławomira Wolniaka pt. „Efektywność terapii lekarzy uzależnionych od alkoholu”

Uzależnienie od alkoholu jest nadal najczęstszym uzależnieniem od substancji psychoaktywnych występującym w naszym kraju. Coraz częściej też problemem jest tzw. „podwójna diagnoza” czyli współwystępowanie uzależnienia i zaburzeń psychicznych, najczęściej depresji, ale też zaburzeń psychotycznych.

Uzależnienie dotyka wszystkich, niezależnie od statusu społecznego czy zawodu. Problem uzależnienia wśród lekarzy jest bardzo wyraźnie widoczny w praktyce, w Polsce jak dotąd nie publikowano wielu opracowań na ten temat. Należy zaznaczyć, że zagadnienie ma również charakter praktyczny, niemniej może dostarczyć ciekawych informacji naukowych i ma implikacje terapeutyczne.

Doktorant wybrał zatem dość interesujący temat poszukiwania czynników istotnych w terapii uzależnienia od alkoholu w grupie lekarzy, a także potencjalnych różnic pomiędzy typem uzależnienia charakterystycznym dla lekarzy a innymi pacjentami. W zasadzie te cele pracy należy uznać za istotne, pozostałe nie mają większego uzasadnienia.

Praca liczy 125 strony, 84 pozycje piśmiennictwa, 46 tabel i 15 rycin, streszczenie w języku polskim i angielskim. Część pozycji piśmiennictwa nie ma niestety charakteru publikacji naukowych (np. Gazeta Lekarska 2012-01 - pismo izb lekarskich. Wydawca: Naczelna Rada Lekarska; „Uzależnieni lekarze”.)

We wstępie, który jest względnie obszerny, autor przedstawia dość interesujące informacje na temat uzależnienia od alkoholu wśród lekarzy – epidemiologii, potencjalnych mechanizmów uzależnienia, różnic w porównaniu do innych grup zawodowych, a także terapii. W pracy naukowej należałoby jednak unikać rozważań o typie osobistym i publicystycznym.

W dalszej części pracy autor przedstawia cele i metody pracy. Nie do końca wiadomo, które z badanych skal oceniano na początku terapii, a które tylko po 18-u miesiącach, co więcej, można się domyślać, że pacjenci byli oceniani w różnym okresie, niekoniecznie wszyscy po 18 u miesiącach, ze względu na różny okres abstynencji.

Zastosowano następujące narzędzi badawcze: ankietę socjodemograficzną, kwestionariusz opisujący uzależnienie, Kwestionariusz NEO-FFI opisujący wymiary osobowości, skalę natężeń alkoholowych wg Antona i skalę skuteczności terapii odwykowej.

Autor zbadał dość dużą grupę lekarzy i grupę kontrolną w sumie 82 osoby.

Następnie autor przedstawia wyniki swoich badań. Analizy statystyczne należałoby połączyć z częścią opisową wyników, ponieważ zaburza to odbiór wyników przez czytelnika

Rozdział dotyczący wyników jest obszerny i dostarcza dość ciekawych informacji, jednak trudno je uporządkować ze względu na dużą liczbę analiz a także rozdzielenie części opisowej i analiz statystycznych (patrz wyżej).

Rozdział 4,6 punkt 11 – wyniki nie zostały wcześniej opisane w rozdziale na temat metodologii i w zasadzie nie wiadomo, jakie mają uzasadnienie.

Wyniki swoich badań autor poddał szczegółowej dyskusji. Ta część pracy jest dość interesująca, aczkolwiek momentami autor nie ustrzega się od uwag osobistych i o charakterze publicystycznym (podobnie, jak we wstępie).

Na podstawie wykonanych badań autor wyciągnął siedem wniosków, które są podsumowaniem wyników. Należałoby je skrócić i skondensować, unikając podawania danych liczbowych. We wnioskach brakuje porównania z grupą kontrolną (oprócz wskaźnika skuteczności terapii) – stąd pytanie, czy była w ogóle potrzebna.

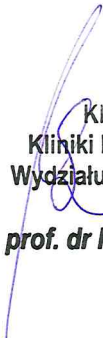
Należałoby pozostawić wniosek 1 – rozumiem, że w grupie lekarzy uzyskano niższą niż przeciętnie skuteczność terapii, a jeszcze niższą w grupie porównawczej. Wnioski 1.2 i 1.3 powinny być połączone i ujęte razem jako czynniki sprzyjające lepszym wynikom terapii.

Wniosek 5 należałoby usunąć, pozostałe – skrócić.

Ważny jest wniosek 7, który wskazuje na konieczność opracowania specjalnych programów leczenia uzależnienia od alkoholu wśród lekarzy, a także – tu uwaga recenzenta – innych grup zawodowych osób z wyższym wykształceniem.

Podsumowując, krytyczne uwagi nie wpływają na końcową, pozytywną ocenę pracy, głównie ze względu na praktyczne implikacje terapeutyczne, a także naukowe dotyczące specyfiki uzależnienia od alkoholu u lekarzy i czynników wpływających na efektywność terapii. W związku z tym, uważam, że praca lek. Sławomira Wolniaka jest wartościowa i ujawnia ciekawe aspekty dotyczące uzależnienia od alkoholu wśród lekarzy.

Praca spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim – stanowi samodzielne rozwiązanie przez autora problemu naukowego i wykazuje jego ogólną wiedzę teoretyczną w dziedzinie uzależnień, dlatego mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Wojskowo-Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie lek. med. Sławomira Wolniaka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Kliniki Psychiatrycznej
Wydziału Nauki o Zdrowiu
prof. dr hab. Agata Szulc